

Vastu võetud
Eesti Keskerakonna volikogu istungil
14. jaanuaril 2007. a. Tallinnas

EESTI KESKERAKONNA VALIMISPLATVORM RIIGIKOGU XI KOOSSEISU VALIMISTEL

1. Palka juurde!

Eesti palgad peavad olema Euroopa Liidus konkurentsivõimelised / Madalate palkade tõttu on alanud massiline, eeskätt noore ja kvalifitseeritud tööjõu väljavool Eestist / Me ei saa jäädä odava tööjõuga maaks ega rajada oma majandust odava tööjõu sisseveole / Kujunenud olukorras on meile jääenud ainult üks võimalus: tõsta palku / ja minna üle teadmistepõhisele majandusmudelile / Seda protsessi on võimalik alustada avaliku sektori keskmise palgataseme viimisest EL keskmiseni, see on 25 tuande kroonini kuus / Selleks on vaja igal aastal valimistele järgneva nelja aasta jooksul tõsta avaliku sektori töötajate keskmist palka 23 protsendi võrra / Palkade tõus avalikus sektoris toob kaasa piisava surve erasektorile suurendamaks ka seal innovatilisust, tööviljakust ja palka. /

2007. a eelarves saavutasime:

- Keskerakonna eestvedamisel on juba ette nähtud õpetajate, politseinike, päästetöötajate palga suurendamine keskmiselt 20-30 protsendi võrra; / sotsiaalvaldkonna ja kultuuritöötajatel aga 15-25 protsentti. / Kuni 15% kasvavad ka teiste riigiteenistujate palgad, /

Meie tegevuskava 2007-2011:

1. Viime avaliku sektoris töötavate lasteaiakasvatajate; õpetajate, õppejõudude ja teadlaste; politseinike ja päästjate; sotsiaal- ja tervishoiutöötajate; kultuuri- ja sporditöötajate; tolli- ja maksuametnike ning piirivalvajate ja kaadrikaitseväelaste keskmise palga nelja aastaga 25 tuande kroonini kuus. / Riiklikult kehtestatud alampalk ja kollektiivlepingud ei tohi pidurdada palgatõusu. /
2. Kehtestame avalikus sektoris õiglase ja läbipaistva palgasüsteemi. /

2. Õigluse tagab vaid tugev ja aktiivne riik!

Meie toetame tugeva riigi kontseptsiooni. / Tugev on avatud ning kodanike usaldusele põhinev riik / Rahvas peab tundma ennast riigi elu oluliste otsustuste suunajana.

Eesti maksusüsteem stimuleerib niinimetatud *kahe Eesti tekeli*, kus rikkamatele on loodud eeldused veelgi rikastuda, vaesematele aga ei ole antud võimalust omal jõul vaesusest välja rabelda ja ennast väärrika kodanikuna tunda. / Riik peab võimaldama igaühel iseseisvalt ja väärkalt oma eluga toime tulla. /

Astmelise tulumaksu idee leiab uusi toetajaid. / Sellel on kindel koht meie lepingus Rahvaliiduga ja ka Sotsiaaldemokraatlik Erakond on oma valimisplatvormis selle üles võtnud. / Kolme partei ühine tegevus astmelise tulumaksu sisseviimisel annaks võimaluse see idee praktikas ellu viia. /

Oleme üks rahvas, kuid Eestis elab palju rahvusi / Eestis peab olema kõigil turvaline ja hea elada. /

Meie tegevuskava 2007-2011:

1. Kehtestame 26 protsendilise üksikisiku tulumaksumäära tuluosalale, mis ületab neljakordset keskmist palka.
2. Võrdsustame tulumaksuvaba miinimumi alampalgaga.
3. Alustame luksuskaupade täiendavat maksustamist.
4. Peatame üldise maksukoormuse alanemise.
5. Viime 2011. aastaks sisse presidendi otsevalimise ja seadustame rahvaalgatuse.

6. Kaasame ülikoolid ja teadusasutused riiklike otsuste ettevalmistamisse.
7. Muudame riiklikud infobaasid ja registrid töesteks ja kodanikele mugavamaks.
8. Toetame kodanikuühiskonna tugevdamisele suunatud programme ja suurendame mitteturundusühingute ja nende katusorganisatsioonide tegevustoetusi.
9. Pooldame külavanemate staatuse tugevdamist ning vastavasisuliste koolitusprogrammide rahastamist.

Hoime ühte!

1. Viime ellu rahvustevahelisi pingeid ja vaenu välistavat poliitikat.
2. Tagame kõigile Eesti elanikele tasuta eesti keele õppe ulatuses, mis võimaldab sooritada kodakondsuse saamiseks vajaliku kleeleksami.
3. Arendame rahvusvähemuste lõimumise võimalusi kõikides ühiskonnaelu valdkondades sh kohaliku omavalitsuse tasandil.
4. Tagame kvaliteetse venekeelse hariduse ja venekeelse gümnaasiumi säilimise.
5. Toetame vähemusrahvuste kultuuri arengut, suurendades pühapäevakoolide ja kultuuriseltside riigipoolset rahastamist.
6. Loome ETV digitaliseerimise käigus eraldi venekeelse avalik-õigusliku telekanali.

3. Turvaline Eesti

Meie eesmärgiks on turvaline Eesti, kus väheneb kuritegevus ning vägivalla läbi, liikluses, tulekahjudes ja teistes önnestutes vigastatute ja hukkunute arv/~~Peame~~ väga oluliseks tegeleda alkoholismi, joomarluse ja narkootikumide vastase võitlusega/~~Korrakaitseorganitel~~ tuleb tugevdada koostööd kohaliku omavalitsuse, vabatahtlike ja kolmanda sektoriga/~~Ühiskonnal~~ tuleb turvalisust senisest enam värtustada ja panustada jõulisemalt inimestesse, kes turvalisuse eest igapäevaselt hoolet kannavad. /

Aastatel 2003-2007 saavutasime:

- Oleme peatanud kuritegevuse kasvu. 2006.a. vähenes kuritegevus 10%.
- Sisejulgeoleku töötajate palga töstmisega oleme teinud esimese sammu professionaalse tööjõu säilitamiseks/~~Tõstt~~ politseinike, päästeametnike, piirivalveametnike, maksu- ja tolliametnike ja vanglaametnike palka keskmiselt 30%/~~/~~
- Munitsipaalpolitsei loomisega andsime omavalitsustele õiguse ja kohustuse osaleda turvalisuse tagamisel/~~Munitsipaalpolitsei~~ on loodud Tallinnas, Pärnus ja mitmes teises omavalitsuses.
- Kolmekordistasime vägivallakuriteos kannatanu hüvitise määra, suurendades seda 50 000 kroonilt 150 000 kroonini.
- Politseiametile andsime loa sõlmida rendilepingud kuni 750 uue sõiduki ja Päästeametile kokku kuni 68 uue sõiduki soetamiseks;
- Käivitasime riikliku ohvriabisüsteemi.

Meie tegevuskava 2007-2011:

1. Palgareformiga tõstame politseinike, päästjate, piirivalvajate, maksu- ja tolliametnike ning vanglatöötajate keskmist palka igal aastal vähemalt viiendiku võrra.
2. Meie prioriteediks on võitlus organiseeritud kuritegevuse, korruptsiooni, uimastite leviku ja tarvitamisega seotud kuritegevusega.
3. Tagame kõigile elanikele korraportse- ja päästteenuse kiire kättesaadavuse ja professionaalse teenuse osutamise.
4. Hädaabikutsetele kiiremaks reageerimiseks ja abi osutamiseks loome ühe ühise üleriigilise hädaabinumbri.
5. Töötame välja sisejulgeoleku riskide ja kriiside ennetamise ning tagajärgede kiire likvideerimise süsteemi.
6. Narkomaania- ja alkoholismivastase võitlusega, teede olukorra parandamisega ning liiklusjärelevalve tõhustamisega tagame surma- ja vigastustega lõpplevate liiklusõnnetuste arvu vähinemise.
7. Laiendame riigipoolset tasuta õigusabi vähkindlustatutele ja pensionäridele.

8. Rakendame sisejulgeolekut tagavate asutuste vahelise operatiivraadiosidevõrgu riigi julgeoleku, inimeste elu ja tervise, turvalisuse ning avaliku korra tagamiseks.
9. Jätkame sisejulgeolekut tagavate asutuste tehnika ja varustuse uuendamist ning kaasaegse töökeskkonna loomist.
10. Laiendame ennetustegevust. / Loome riikliku rehabilitatsiooni- ja kriisiabikeskuste võrgustiku.
11. Suurendame järgmise nelja aasta jooksul kulutusi sisejulgeolekule poolteist korda kiiremini, kui kasvab Eesti riigieelarve tervikuna.
12. Palkame juurde kohtunikke ning loome võimalused kiiremaks ja kvaliteetsemaks kohitumenetluseks.
13. Suurendame kohaliku omavalitsuse tulubaasi, et ennetustöö osana edendada kohalikku vabaaja- ja huvitegevust ning turvalisusele suunatud linnaplaneerimist.
14. Anname munitsipaalpoliitseile täiendavaid õigusi avaliku korra ja liiklusohutuse tagamiseks ning õigusrikkumiste ennetamiseks.
15. Taastame likvideeritud päästekompaniid, et suurendada riigi võimekust reageerimaks kriisiolukordadele ja suurõnnetustele.
16. Kompenseerime kriisiolukorras vabatahtlike abistajate päevatasu tööandjale ning motiveerime vabatahtlike osalemist avaliku korra tagamisel, päästetöödel ja rehabilitatsioonialases tegevuses.
17. Kindlustame kaasaegse sisejulgeolekualase hariduse. / Arendame kutseõpet Paikuse Politseikoolis, Väike-Maarja Päästekoolis ja Muraste Piirivalvekoolis. Loome Murastesse sisejulgeolekualase teadus- ja kõrghariduskeskuse.

4. Pensionid ja sotsiaalhoolekanne

Meie prioriteediks on kõigi Eesti inimeste sotsiaalne kindlustunne. / Meie kindlustame sotsiaalse turvalisuse igale inimesele, sõltumata tema vanusest, soost, rahvusest, elukohast, jõukusest, võimekusest ja tervisest. / Iga inimene on väärthus ning talle peab olema tagatud võimalus leida ühiskonnas oma koht ning tunda ennast vajaliku ning kaasatuna. / Väärtustame pensionäride elutööd. / Meie valitsuses olles kasvasid sotsiaalse kaitse kulud 2006. aastal võrreldes 2005. aastaga ligi kolmandiku võrra, kiiremini üksköik millise teise valdkonnaga võrreldes. /

Aastatel 2003-2007 saavutasime:

- Viisime läbi Eesti suurima pensionitöusu: töötsime keskmist riiklikku vanaduspensioni 2006. aastal ligi 700 krooni ehk 3136 kroonini kuus (üle 27 %). / Vähemalt samas tempos töusid töövõimetus-, toitjakaotus- ja rahvapensionid. / Meie võimuloleku kahe aastaga on pension töusnud kokku 1200 krooni. /
- Lõpetasime ealise diskrimineerimise: kaotasime töölepinguseadusest paragrahvi, mis lubas töötaja 65 eluaasta täitumisel vallandada. /
- Pensionikassa eelarvet täiendasime lisaks sotsiaalmaksu laekumistele 5 miljardi krooniga. / Tagasime pensionikassa jätkusuutlikkuse ning kompenseerisime pensionikassast tehtud II samba kogumispensioni maksed. /
- Rahvapensionärid hakkasid saama palka pensioni kaotamata.
- Puuetega inimeste rehabilitatsioonile suunasime üle kuue korra enam raha – 2005 a eelarves oli 14 miljonit krooni, 2007 a. eelarves juba üle 86 miljoni krooni.
- Parandasime puuetega inimeste tööhöivet-aitasime tööle ligi 1000 puudega inimest.
- 2007. aastal kasvavad hoolekandetöötajate palgad 25%. Riiklikele hoolekandeasutustele eraldasime 2007. aastaks 25% rohkem raha kui 2006. aastal. /
- Töötsime 2006.a. puuetega laste toetusi 25% võrra.
- 2007. aastast maksame iga puudega lapse hoiu eest 2350 krooni toetust.
- Töötsime töötutoetuse 400 kroonilt 1000 kroonini kuus ja toimetulekutoetuse piiri 900 kroonini kuus.

Meie tegevuskava 2007-2011:

Pensionäridele

1. Tõstame 2007. aastal keskmise vanaduspensioni 3700 kroonini kuus.
2. Suurendame keskmist vanaduspensioni pooleni Eesti keskmisest netopalgast /Palgareformi täies mahus realiseerumisel on keskmise vanaduspension selleks tähtajaks üle 8000 krooni.
3. Jätkame kogumispensioni II sambasse ülekantava raha kompenseerimist pensionikassale riigieelarvest /välistades II samba rahastamise tänaste pensionäride arvelt/
4. Vanaduspension jäab tulumaksuvabaks.
5. Muudame riikliku pensionikindlustuse solidaarseks ja õiglaseks /Tõstame pensioniosaku koefitsienti ja pensioni baasosa . /
6. Meie ei toeta pensioniea töstmist, kuna Eesti keskmine eluiga on Euroopa Liidu madalaim. /
7. Lõpetame ealise diskrimineerimise: võimaldame avalikus teenistuses töötada üle 65 aastastel inimestel.
8. Hüvitame hambaproteeside kulud kõigile pensionäridele sh ka töövõimetus pensionäridele.
9. Seadustame „lesepensioni“ - anname pensionäridest abikaasade ühe poole surma korral võimaluse pensioni diferentseerimiseks suuremat pensioni saanud abikaasa pensioni arvelt.

Puuetega inimestele

1. Tõstame puuetega inimeste riiklike toetusi vähemalt 200 miljoni krooni vörra aastas.
2. Suurendame rehabilitatsiooniteenuste mahtu vähemalt kaks korda
3. Aitame tööl 3000 puudega inimest. /Selleks loome toetatud töökohti, koolitame puudega töötajaid ning nende juhendajaid.
4. Laiendame üleriigiliseks puuetega inimeste toetamiseks mõeldud teenuste nimistut (isiklike abistajate, tölkide, invatranspordi, abivahendite, elamute kohandamise jm teenused)
5. Pikendame puuetega laste vanemapuhkust 14 päevani aastas.

Sotsiaalhoolekandes:

1. Toetame kõiki Eestis elavaid Tšernobõli veterane vördselt represseeritutega.
2. Tõstame lastekodude ja erihooldekodude rahastamist igal aastal 25%, investeerime lastekodudesse ja erihooldekodudesse 4 aastaga 500 miljonit krooni.

5. Tervis ja karskus

Eesti inimeste keskmine eluiga on ca 72 aastat, mis on Euroopa Liidu üks madalamaid. /Meie tervisepoliitika põhineb väärustel, milleks on – igaühe õigus tervisele, ühine vastutus tervise eest, vördsed võimalused kõigile, sotsiaalne kaasatus /Tõenduspõhise tervisepoliitika ülimaks eesmärgiks on täisväärtusliku elu pikendamine ja keskmise eluea tõstmine vähemalt 10 aasta vörra. / Maakonnahaiglate säilitamine tagab maapiirkondade sotsiaalse turvalisuse. /Tervishoiu muutmine eraõiguslikuks oli patsientidele kahjulik otsus. /Ühine avalik-õiguslik ravikindlustusraha peab jaotuma solidaarselt.

Alkoholi liigtarbimine on madala keskmise eluea ja seda tingivate liiklusõnnnetuste, tule- ja vägivaldsete surmade arvu peamiseks põhjuseks. /Öigete väärushinnangute kujundamiseks lastel ja noortel tuleb keelustada alkoholireklaam. /Alkoholi liigtarbimise suhtes peab tekkima selgelt negatiivne ühiskondlik hoiak. /Noorte riskikäitumise ja sõltuvusainete tarbimise tõttu on endiselt probleemiks HIV/AIDS. /

Aastatel 2003-2007 saavutasime:

- Arstide miinimumpalk tõusis üle kahe korra ja /õdede miinimumpalk üle kolme korra.
- Kahekordistasime hambaravi ja hamba proteeside hüvitisi.
- 2006. aastal vähendasime operatsioonide järjekordi vähemalt poole aasta vörra.
- Alates 2007. aastast kindlustab riik ravikindlustusega kõik registreeritud töötud.
- Tagasime inimestele kiirabiteenuste kätesaadavuse ja järvipidevuse /võtsime kiirabi töö korralduse riigi kontrolli alla/
- Suurendasime arstide koolitustellimust ligi 40 koha vörra ehk üle 35 % ja fikseerisime selle viieks aastaks.
- Kohalik omavalitsus sai õiguse korraldada perearstiabi /Perearst ei pea enam olema ettevõtja.
- Suurendasime kiirabi rahastamist kahe viimase aastaga ligi 50%.

- Laiendasime esimest korda viimase 7 aasta jooksul ravikindlustuse tulubaasi, /raviraha suureneb lisaks maksulaekumiste paranemisele kolme aastaga ligi 10%. /
- Muutsite alaealistele korduva alkoholimitügi kriminaalkuriteoks.
- Avasime üleriigilise ja ööpäevaringse tasuta perearsti nõustamistelefoni – 1220.

Meie tegevuskava 2007-2011:

Inimkeskse tervishoiu tagamiseks:

1. Meie palgareform tagab arstidele miinimumpalgaks vähemalt kahekordse Eesti keskmise palga. /Ödede palk jõub vähemalt 60% arstide palgast/ Riik tasub noore spetsialisti eest õppelaenu ja teeb eluaseme laenu esimese sissemakse, kui noor spetsialist jäab tööle Eestisse.
2. Lühendame polikliinikutes järjekorra maksimaalset pikkust kolmandiku võrra. /Iga aasta lühendame südame, liigese protesiside, silmakaes ja körva-nina-kurgu operatsioonide järjekordi poole aasta võrra./
3. Asendame praeguse 300 kroonise üheaastase hambaravi hüvituse 3000 kroonise hüvitusega kolme aasta peale.
4. Kaotame üle 200 krooni ravimite kompenseerimise piirmäära. Suurendame ravimite kompenseerimist sõltuvalt haigusest- eelkõige südame-veresoonaonna ja luu-liigeste haigetele.
5. Laiendame laste hammaste haiguste ennetuse ja edendamise programme kõigile kuni 19 aastastele noortele.
6. Muudame inimeste vaktsineerimise riigi prioriteediks. /Riik vaktsineerib riskigrupid gripi ja hepatiidi vastu tasuta.
7. Igale maakonnale oma haigla! /Säilitame maakonna haiglates arstide valved, kirurgia ja sünnitusteenistuse.
8. Inimene ei tohi arstiabis jäädä erinevate etappide - perearstiabi, kiirabi, haiglad - vahele.
9. Loome omavalitsustele täiendavalt võimaluse toetada hambaravi vastavalt inimeste sissetulekule ja vajadusele.
10. Seame sisse tööönnetuse- ja kutsehaigustekindlustuse.
11. Muudame perearstiteenuse kätesaadavamaks vähendades perearsti nimistute maksimaalset suurust 2000-lt 1700-ni, parandades samas perearstide rahastamist.
12. Suurendame ödede riiklikku koolitustellimust poolteist korda- 400 öeni aastas ja anname neile suurema iseseisvuse ravitoös.
13. Loome perearsti keskuste juurde taatusravi võimalused. /Suurendame ennaktempoos rahastatud hooldusravi voodikohtade arvu.
14. Suurendame tervishoiu rahastamist-kompenseerime haiglatele kapitalikulud ning tagastame meditsiiniseadmete ja hoonete käibemaksu tervishoiule.
15. Investeering haiglatesse 3 miljardit krooni.
16. Tugevdame riiklikku kontrolli tervishoiu ja haigekassa üle. /Muudame praegu kasumit taotlevad, aktsiaseltsidena tegutsevad riigi haiglad tervise missiooni kandvateks sihtasutusteks.

Võitlus joomarluse ja narkomaaniaga

1. Propageerime eluterveid väärushinnanguid koolis ning kodus-laiendame riiklikke hariduse- ja tervise edendamise programme, samuti suurendame noorte vaba aja veetmise võimalusi.
2. Keelustame alkoholireklaami televisioonis, raadios, trüki- ja välimedias.
3. Kehtestame alkohoolsete jookide üleriigilise müügikeelu hilistel öhtutundidel ja öisel ajal.
4. Töstame alkoholi aktsiisi ning eriti alkopopsideli - longerodele ja siidritele.
5. Keelustame alkohoolsete jookide jagamise sponsorlus- ja tarbijamängudes.
6. Laiendame tubakatoodete tarvitamise keeldu üldkasutatavates kohtades, / muudame tubakatoodete noortele raskemini kätesaadavaks ja seame eesmärgiks suitsetajate arvu vähendamise noorte hulgast./
7. Töhustame riiklikku järelvalvet (salaviinaga kaubitsejate ja alaealistele alkoholi ostmise kaasaaitajate väljaselgitamine ja karistamine, nn puhumisreidide sageduse tõstmine jne.)

8. Loome üleriigilise alkoholismi ja narkomaania ravi nõustamise võrgustiku /Eraldame 2% alkoholiaktsiisist tervise ennetuseks ning alkoholismi ja narkomaania vabatahtlikuks raviks.

6. Pere ja kodu

Eesti pered vajavad kindlustunnet ja riigi tuge kuni lapse täisealiseks saamiseni. Peretoetused ja vanemapalk teenivad õilsat eesmärki, kuid riigieelarvest makstavad toetused ei tohi süvendada ebavõrdsust.

Eestis praktiliselt puudub munitsipaalelamufond, mistõttu tuhandetel inimestel pole tänaseni võimalik saada endale sobivat elamispinda, mis omakorda on takistuseks sobiva töö leidmisel. Ometi on munitsipaalelamispind ainusobiv paljudele, eeskätt aga iseseisvat elu alustavatele noortele, kes ei saa või ei taha isiklikku elamispinda soetada.

Aastatel 2003-2007 saavutasime:

- Eesti kehtib riiklik sünnoitoetus 5000 krooni.
- 1. juulist 2007 tõstame lasterikaste perede toetust, kolmelapselise pere toetus kuus tõuseb 300 krooni; neljalapselise 600; viielapselise 1050 ja kuuelapselise pere 1500 krooni kuus.
- Hoolde- ja kasuperedes kasvavate laste toetust suurendasime 900-lt kroonilt 1500 kroonini kuus, ka neile laiendati elluastumise toetus võrdsest lastekodu lastega.
- Lapsetoetust makstakse õppivatele lastele (vanuses 16-19 aastat), alates 1. septembrist 2007 makstakse ka neile kuni 19 aastastele lastele, kes omandavad keskharidust öhtu- või kaugõppes;
- Vanemapalga maksimise perioodi pikendasime kolme kuu vörra.
- Erinevate linnades ja valdades (sh Tallinn) oleme ellu kutsunud aabitsatoetused, õppevahendite toetuse ning tõstnud sünnoitoetuse määra;
- Põhikoolis ja kutsekoolis tagasime tasuta koolitoidu.

Meie tegevuskava 2007-2011:

Mõtleme Eesti tulevikule

1. Kehtestame lisaks teistele peretoetustele senise 600 kroonilise lapsetoetuse asemel igakuise 3000 kroonise lapsneraha, mida makstakse kuni lapse 3-aastaseks saamiseni.
2. Kehtestame I klassi minevale lapsele lisaks omavalitsuste poolt pakkutavatele toetustele ühekordse riikliku aabitsatoetuse 5000 krooni.
3. Suurendame üleriigilist sünnoitoetust 10 000 kroonini.
4. Tagame lasteaiakoha igale soovijale ja köigile lastele tasuta koolieelse aasta lasteaias.
5. Tagame ravikindlustuse ja riikliku pensionikindlustuse vähemalt viit last kasvatavale mittetöötavale vanemale, maksites riigi poolt tema eest sotsiaalmaksu
6. Loome pikapävakoolid, et lapsevanem saaks vajadusel 1. – 6.klassis käiva lapse kella 7st 19ni turvalisse ja arendavasse keskkonda jäätta.
7. Laiendame noorte koolivaheaegadel ja aastaringselt osalise tööajaga töötamise võimalusi nii õpilasmaleva rühmades kui muul viisil. Toetame laste suviseid töö- ja puhkelaagreid.
8. Toetame üksi last kasvatavat vanemat ja riikliku elatisraha fondi kiiret käivitamist.

Igale perele oma kodu

1. Ehitame 2011. aastaks noortele peredele ja uut eluruumi vajajatele üle Eesti kokku 10 000 munitsipaalkorterit, eraldades selleks 4 aastaga lisaks erasektori finantseerimisele riigieelarvest miljard krooni. Tagame riikliku munitsipaalehituse programmi raames noortele kodu vajavatele peredele munitsipaalkorterid. Korterite jagamisel on määrvaks kriteeriumiks laste arv perekonnas.
2. Alustame sundüürnikele omandireformiga tehtud kahju kompenseerimist.
3. Suurendame korteriühistute korterelamute elukvaliteedi ja energiasäästlikkuse tõstmiseks suunatud riiklikku rekonstruktori ettevõtust vähemalt 15%-ni.

7. Tasuta, kätesaadav ja korralik haridus kõigile!

Kool on eesti keele ja kultuuri peamine kandja. Kool kasvatab avara maailmapildiga ja kõlblist inimest. Tugevas ja hoolivas riigis on tasuta ja hea haridus kätesaadav kõigile lastele,

noortele ja täiskasvanutele. Teadmistepõhine ühiskond vajab tarka ja haritud rahvast ning haridust värtustavat riiki. Eestikeelne kutse- ja kõrgharidus peab olema kättesaadav kõikidele soovijate.

Aastatel 2003-2007 saavutasime:

- 2006. a. töötsime õpetajate palga alammäära 5720-lt kroonilt 7000 kroonini kuus. 2007. aastal tõuseb õpetajate palga alammäär 8260 kroonini. Pedagoog-metoodiku palga alammäär tõuseb 11 400 kroonini.
- Põhikoolis ja kutsekoolis tagasime tasuta koolitoidu.
- 32 kooli juurde loodud õpilaskodudes elab üle 650 lapse.
- Üle 6000 uue tudengi saab igal aastal kõrgharidust omandada tasuta.
- Tagasime tasuta õpikud ja töövihikud, töstes õpplevahendite toetust 2007. aastal 750 kroonini.
- Tõötsime kutseõppe prestiži. Kutseõppe rahastamine suurennes 1/3 võrra aastas kahe aasta jooksul. Kutseõpet saab omandada põhiharidusest kuni ülikooli sisseastumiseni. Kutsekoolide remondiks on nelja aastaga suunatud 3,4 miljardit krooni. 2007.a eelarves eraldatakse kutsekoolidele 1,2 miljardit krooni.
- Löime erivajadustega õpilastele võrdsemad võimalused, arendades riigikoole ning eraldades toetusi ja stipendiume.
- Võtsime vastu huvikooli seaduse, luues aluse muusika, tehnika, kunsti jpt. huvialakoolide riiklikeks toetamiseks.
- Tõötsime noorsooorganisatsioonide aastatoetusi 2 korda.
- Teadustegevusse suunatud raha hulk kasvas viimase aastaga ligi kolmandiku võrra..

Meie tegevuskava 2007-2011:

1. Palgareformiga tõstame õpetajate ja õppejõudude palka igal aastal vähemalt neljandiku võrra ja vördsustame lasteaiaõpetajad õpetajatega.
2. Anname igale õpilasele võimaluse tasuta küllastada põhikooli ajal Eesti kultuurikeskust (näiteks KUMU või ERM), põhikooli lõpus Ermitaaži ning gümnaasiumiš Louvre'i või mõnda teist Lääne-Euroopa maailmatasemele muuseumi.
3. Loome igale lapsele võimaluse kodu lächedal koolis käia, selleks rakendame uue kulupõhise üldhariduse rahastamismudeli.
4. Tagame põhikoolis tasuta õpikud, töövihikud ja muud õpplevahendid, töstes õpplevahendite toetusi 1500 kroonini õpilase kohta.
5. Toetame sotsiaalsete probleemidega lapsi õpilaskodude kohtade ja muu vajalikuga.
6. Alustame lasteaia koolielsetes rühmades tasuta toitlustamist ja tagame tasuta koolitoidu gümnaasiumi lõpuni.
7. Loome pikapäevakoolid, et 1. – 6. klassis käivatele lastele oleks kella 7st 19ni vajadusel tagatud turvaline ja arendav keskkond.
8. Tagame lasteaia kohale igale soovijale ja kõigile lastele tasuta koolieelse aasta lasteaias.
9. Jätkame kutseõppe kaasajastamist, tagades kutseõppuritele üldise riiklike stipendiumi, tasuta õpplevahendid ja kaasaegsed ühiselamud.
10. Võimaldame erivajadustega lastele head õppimistingimused tavakoolides ja kaasaegsetes riigikoolides.
11. Loome riiklikult rahastatud koolibusside võrgu.
12. Tagame 2011. aastaks kõigile selleks suutelistele ja motiveeritutele ligipääsu tasuta eestikeelse kõrghariduse.
13. Loome tervikliku üliõpilaste sotsiaalsete garantiide süsteemi, et tudeng saaks täielikult õpingutele pühenduda.
14. Kaasajastame ülikoolide ühiselamud, õppehooned ning teadus- ja õppetöö vahendid. Selleks eraldatame 400 miljonit krooni aastas 10 aasta vältel.
15. Huvialaringides osalemise eest toetame igat last 2500 krooniga aastas.
16. Suurendame teadus- ja arendustegevuseks eraldatavate vahendite hulka eesmärgiga jõuda samale tasemele Skandinaaviamaa(dega (1 protsendilt kuni 3-le protsendile).

8. Loov ja liikuv Eesti

Meie kultuuripoliitika eesmärk on tagada inimeste vaba vaimne ja füüsiline areng/
Kultuur peab jõudma igasse perre, külla ja linna/
Eesti kultuuripoliitika peab tagama meie kunsti ja kultuuri
jõudmise rahvusvahelisele areenile./

Väärtustame liikumisharrastust, mis on tervete eluviiside lahutamatu osa/
Meie eesmärgiks on katta Eesti optimaalsete nüüdisaegsete spordirajatiste ja jalgrattateede võrguga, mis pakub
sportimise võimaluse igaühele./

Aastatel 2003-2007 saavutasime:

- Tööstsime riigiasutuste 4500 kultuuritöötajate palka/
2005. aastal oli kultuuriasutuste keskmiseks töötasuks 7093 krooni/
2006. aastal jõudis keskmene palk 7802 kroonini/
2007.a ületab kultuuritöötajate keskmene palk 9000 krooni raja.
- Esimesena Euroopa Liidus võtsime Eestis vastu "Liikumisharrastuse strateegilise arengukava 2006-2010"
- Oleme kolmekordistanud riigi toetust kooridele, orkestritele ja rahvatantsurühmadele laulu- ja tantsupeol osalemiseks..
- 2005. aastal käivitasime programmi "Teater maale", et tagada professionaalse teatrikunsti kättesaadavus Eesti maapiirkondade ja väikelinnade elanikkonnale.
- 2006. aastal valmis KUMU; alustasime Eesti Rahva Muuseumi ehituse ettevalmistamist.
- Eesti rahvaraamatukogudes on võimalik kasutada tasuta internetti.
- Tallinn valiti Euroopa kulturipealinna 2011.

Meie tegevuskava 2007-2011:

Loov Eesti

1. Palgareformiga tõstame kultuuritöötajate palka igal aastal vähemalt viiendiku võrra.
2. Alandame kõikide teatrietenduste, kontsertide, kino-, muuseumide ja kunstinäituste ning spordiürituste piletite käibemaksu viiele protsendile.
3. Suurendame riigieelarve toetust rahvaraamatukogude raamatute ja teiste teavikute ostmiseks.
4. Hoiame teatriküllastajate arvu vähemalt 900 000 küllastuse tasemel aastas ja keskmise pleti hinna mitte üle 1% riigi keskmisest palgast/
Renoveerime Ugala, Endla ja Draamateatri hooned.
5. Toetame teatrite väljasõite maale ja maapiirkondade kooliõpilaste küllastusi teatritesse/
Aitame omavalitsustel nüüdisajastada kinotehnikat ja avada kinohooneid.
6. Toetame riigi poolt X Noorte laulu- ja tantsupeol ning XXV Üldlaulupeol ja XVIII Üldtantsupeol osalevate kultuurikollektiive.
7. Läheme üle digitaalringhäälingule/
Kompenseerime digitaalsignaali vastuvõtuks vajalike seadmed väiksema sissetulekuga perekondadele./
8. Toetame regionaalsete pärandkultuuride (nt Setomaa) säilimist ja edasiarendamist/
Seto kultuurtraditsioonid esitame UNESCO vaimse ja suulise kultuuripärandi nimistusse/
9. Toetame loomemajandust ning kultuuri- ja loomingupõhist ettevõtlust/
Selleks näeme ette eraldi stardiabi innovaatilistele ja loovettevõtetele/
10. Toetame riiklikult eri kunstialade festivalte – nüüdismuusika festival NYYD, Pimedate Ööde Filmifestival, Jazzkaar, Haapsalu vanamuusikafestival, David Oistrahhi festival Pärnus, Kuressaare ooperipäevad, Viljandi pärimusmuusika festival, festival Klaaspärlimäng, teatrifestival Baltoscandal Rakveres, Pärnu antropoloogia- ja dokumentaalfilmifestival, Pärnu Kunstisuvli, Rapla kirikumuusika festival, rahvusvähemuste kultuurifestivalid jt./
11. Alustame Tartusse Eesti Rahva Muusemi ehitust ja kujundame ERM-ist rahvusvahelise Soome-Ugri uuringute keskuse.
12. Ehitame välja Meremuuseumi sadamaekspositsiooni Tallinna Lennusadam, rekonstrueerime Pärnus aidahoone ja renoveerime Narva ja Kuressaare linnuste bastionid.
13. Renoveerime Eesti kirikuid ja mõisa hooneid.
14. Loome ETV digitaliseerimise käigus eraldi kultuuri- ja spordikanali.

Liikuv Eesti

1. Jätkame liikumisharrastuse sihtprogrammi eesmärgiga arendada sportimisvõimalusi vabas õhus, tagada tervisesportlastele arstiabi ja infoteenindus- ja nõustamine.
2. Inimeste sportimis- ja liikumisvõimaluste laiendamiseks teeme ettevõtjatele töötajate otsest sportimisele suunatud kulutused maksuvabaks, kusjuures kuu kompensatsiooni piirmäär on 1000 krooni töötaja kohta.
3. Seame treenerite töö ja tasutamise põhimõtted vastavusse õpetajaameti omadega /Sõlmime riigi, kohaliku omavalitsuste ning spordiklubidega treenerite tasutamise kokkuleppe,/
4. Toetame olümpialiikumist.
5. Ehitame Eestisse suusatreeningtunneli, see soodustab tulevaste olümpiaavõitjate pealekasvu ja motiveerib noori tegelema suusaspordiga.

9. Ettevõtlus ja uued töökohad

Eesti on tänaseni olnud rahvusvahelises tööjaotuses sh ka teadustegevuses valdavalt alltöövõtja /Eestlaste elujärg ei saa tõusta Euroopa keskmisele tasemele kui meil ei ole oma arendustegevust ja innovatsiooni/. Loome Eesti kapitalile ja tootjatele õiglased tingimused omal ja rahvusvahelisel turul konkureerimiseks. / Loomemajanduse toetamiseks arendame välja kultuuriettevõtlust soosiva keskkonna, / mis tõstab Eesti atraktiivsust ja rahvusvahelist konkurentsivõimet ning toetab üleminekut teadmistepõhisele majandusele./

Aastatel 2003-2007 saavutasime:

- Arengufondi moodustamisega lõime reaalse võimaluse kodumaise strateegilise arendustegevuse ja innovatsiooni edendamiseks.
- Tänu aktiivselle tööhõivepoliitikale oleme vähendanud töötust kaks korda. 2005-2006 eraldati tööhõivepoliitikale riiklikke vahendeid veerand miljardit krooni.
- Tallinn on asutanud oma Tondiraba tööstuspargi, rajamisel on tööstuspark Tallinna sadamasse ja Ülemistele endise Dvigateli territooriumile. Tööstusparkide rajamisega on ettevõtlust soodustanud ka teised linnad ja vallad nt Rae, Sõmeru jt.
- Ettevõtluse Arendamise Sihtasutuse kaudu toimub Euroopa Liidu tõukefondide raha kasutamine nii ettevõtlusele toetamiseks kui teadusmahuka tootmise arendamiseks, 2002-2006 eraldati ettevõtlusele miljard krooni.
- Ettevõtete asutamine muutus kiiremaks.

Meie tegevuskava 2007-2011:

1. Rakendame Arengufondi töösse ja muudame Eesti alltöövõtjast innovaatiliseks riigiks.
2. Toetame ülikoolide, teadusasutuste ja ettevõtete koostööd innovatsiooni ja tootearenduse valdkonnas.
3. Toetame loomemajandust ning kultuuri- ja loomingupõhist ettevõtlust. Selleks näeme ette eraldi stardiabi innovaatilistele ja loovettevõtetele.
4. 2007-2013 eraldame ettevõtlusele toetamiseks Ettevõtluse Arendamise Sihtasutuse kaudu 7 miljardit krooni.
5. Toetame maksukorraldusega ainult Eestisse investeerimist (sealhulgas ettevõtluseks vajaliku maa eraldamisel, infrastruktuuri rajamisel ja tööjõu koolitamisel) aga mitte kapitali Eestist väljavedu.
6. Paigutame tööhõivepoliitikasse 2 miljardit krooni, põörates enim tähelepanu puuetega inimeste, noorte ja pikka aega töötute tööle aitamiseks. / Aitame ka töötavatel inimestel täiendada teadmisi ja oskusi võimaldades neil saada tööd ja paremat palka ning ennetada töötuks jäämist.
7. Loome igasse Eestimaa regiooni arenduskeskuse ja tööstuspargi.
8. Suuname eelarvesse laekuva kütuse aktsiisimaksu täielikult teedevõrgu ja transpordi infrastruktuuri arendamiseks.
9. Kävitame laevanduse arengu toetamiseks ja laevastiku konkurentsivõime tõstmiseks Euroopa Liidu regulatsioonidele vastava toetussüsteemi.
10. Me ei poolda odava ja vähekvalifitseeritud tööjõu sissevedu.

10. Keskkond ja ühistransport

Täname vajaduste rahuldamisel ei tohi hävitada tulevaste põlvkondade võimalusi. Me ei toeta uute põlevkivikaevanduste avamist Virumaal. Keskerakonna eesmärgiks on keskkonnasõbralike tehnoloogiate kasutuselevõtu soodustamisega ning energiasäästu taotlevate projektide toetamisega tagada säästev ja keskkonnasõbralik majandus. Kõigile on vaja luua igakülgsete võimalused säästvate käitumisharjumuste kujunemiseks ja jäätmetest vabanemiseks.

Ühistranspordi arendamisel ei ole esmatähtis mitte selle majanduslik tasuvus, vaid inimestele mugavate liikumisvõimaluste tagamine, ääremaade ühendamine keskustega ja keskkonnasõbralikkus. Eesti Raudtee muudame Eesti rahva ja riigi huve teenivaks ettevõtteks.

Aastatel 2003-2007 saavutasime:

- Eesti Raudtee AS enamusaktionsäri BRSi ja Eesti riigi yahel sõlmiti leping Eesti Raudtee tagastamiseks rahvale. Eesti Raudteest sai rahvaraudtee.
- Elektrituruseaduse muudatusega sätestatakse täiendavad soodustused taastuvenergia ja koostootajaamades toodetava energia tootjatele.
- Loodusvarade taastootmiseks, keskkonnaseisundi hoidmiseks ja keskkonnakahjustuste heastamiseks suunatakse 2007.a eelarves ca 700 miljonit krooni.
- Erinevad omavalitsusüksused on algatanud oma keskkonnaprogrammid nt Tallinna poolt välja kändud „Euroopa Rohelise Pealinna“ idee.
- Valmistasime ette projektid uute, kaasaegsete elektrirongide soetamiseks Elektriraudteele, elektriraudtee kontaktliinide ja ooteplatvormide ümberehitamiseks.
- 2007. aastal kavandame reisijateveo toetusteks kokku 633 miljonit krooni. Kasv 2006.a eelarvega võrreldes on 105 miljonit krooni ehk 20 protsendi.
- Märtsis 2007 aastal tihendame rongiliiklust Lõuna-Eestis (Tartu-Valga, Tartu-Orava ja Tartu-Jõgeva liinidel) ja taasavame reisirongiliini Sankt – Peterburgi.

Meie tegevuskava 2007-2011:

Puhas looduskeskkond ka tulevastele põlvedele:

1. Muudame põlevkivikaevandamise riigi monopoliks. Põlevkivi säästva kaevandamise ja kasutamise tagamiseks töötame välja ja võtame vastu põlevkiviseaduse.
2. Töötame välja ja rakendame pikaajalise arengukava ammendatud alimaa kaevanduste alade sotsiaalse jätkusuutlikkuse (veavarustuse probleemid jms) tagamiseks.
3. Suurendame taastuvenergia osatähtsust energiatarbimises eesmärgiks saavutada taastuvenergia osakaaluks 2015. aastal 10% elektri brutotarbimisest. Soodustame elektri- ja soojusenergia koostootmist ja kohalike taastuvate kütuste kasutamist.
4. Korraldame rahvahääletuse Eesti osaluse üle Leedus Ignalina tuumajaamas.
5. Ei kehtesta aktsiisimaksu biomassisist (nt raps) toodetud kütustele.
6. Toetame looduskaitsega tegelevate vabatahtlike ja mittetulundusühingute tegevust.
7. Kindlustame klaas- ja plasttaara vastuvõtmise kohtade hulga suurendamise, tagame bensiinijaamades ja linna-vallakeskustes ohtlike jäätmete kogumiskohad, motiveerime omavalitsusi avama uusi sorteeritud jäätmete vastuvõtu kohti- jäätmejaamu.
8. Võitleme radikaalselt metsade ja teeäärte prahistajatega: teeme ühiskondlikku teavitamiskampaaniat ja rakendame tabatud reostajad koristustöödele.
9. Toetame ökoloogiliselt puhta toidu tootmist ja tarbimist, alustame ühiskonnas debatti mahepõllunduse katsepiirkondade (nt Hiiumaa, Läänemaa, Kagu-Eesti) loomiseks.
10. Tagame 2011. aastaks puhta joogivee kättesaadavuse kõigi asulate elanikele.
11. Jätkame tööd ohtlike kaubavedude ning kaupade ümberlaadimiskeskuste Tallinna kesklinnast välja viimiseks. Tartu ohtlike veoste probleemi lahendamiseks alustame Koidula piirijaama ehitamist.
12. Väärtustame rahvusmaastike (rannakarjamaad, loopealsed, puisniidud jms) võrgustikku ja nende kaitset, tagame riigipoolsed toetused nimetatud maastike hooldajatele.

Roheline tuli ühistranspordile!

1. Kehtestame Eesti-sisese reisijateveo ühistranspordi piletitele 5%-lise käibemaksumäära.

2. Erinevate transpordiliikide ja vedajate töö integreerimiseks ja elanikele sobivaimate väljumisaegade tagamiseks moodustame kogu Eesti ühistranspordi koordineeriva üleriigilise ühistranspordikeskuse.
3. Nõustame ja toetame maakondlike omavalitsusliite maakonna ühistranspordikeskuste käivitamisel ja arendamisel.
4. 2011. aastaks uuendame kogu reisirongide vagunipargi / Reisirongiliiklus muutub kiireks, mugavaks ja turvaliseks / Samaaegselt uuendame elektriraudtee ooteplatvormid. /
5. Alustame elektriraudtee pikendamist Aegviidust Rakvereni ning perspektiivis Narva, Tartu, Valga ja Koidulanı.
6. Alustame Koidula piirijaama ehitamist ja *Rail Baltica* projekteerimist.

11. Kogu Eesti peab elama!

Meie eesmärgiks on terve Eesti regionaalselt ja sotsiaalselt tasakaalustatud areng ning maaelu säilitamine ja edendamine. / Kohalikul omavalitsusel on kandev roll kohaliku elu edendamisel sh ka palgareformi läbiviimisel kohalikul tasandil. /

Võimalik haldusreform saab toimuda alles pärast osapoolte ja erakondade konsensuslikku kokkulepet. /

Aastatel 2003-2007 saavutasime:

- Kohaliku omavalitsuse tulubaas muutus riiklikest maksuvabastustest sõltumatuks.
- Suurendasime kohalike teede remondiks eraldatavat raha kolm korda: 2007. a eraldatakse linnadele ja valdadele 15% kütuseaktsiisist.
- Üksikisiku tulumaksust kohalikule omavalitsusele laekuv osa tõusis 11,6%-st kuni 11,8%-ni ja 2007. a 11,9%-ni.
- Kuni 2005. aastani püsis kohalike omavalitsuste tasandusfondi maht 950 miljoni krooni tasemel, 2007. aastaks jõuab tasandusfond 1,43 miljardi kroonini.
- Soodustasime kohalike omavalitsuste koostööd jäätmehoolduse ja teistes valdkondades.
- Algas Tallinn-Tartu maantee uuendamine / 2007. aastal kulub maantee kaasajastamiseks (EL abiga) üle 400 miljoni krooni.
- Saaremaal Tagaranna poolsaarel avati Saaremaa süvasadam, renoveeriti väikesadamaid (Ruhnu, Kihnu, Mõntu, Roomassaare) ja kohalikke lennuvälju (Kärdla, Kihnu, Ruhnu)

Meie tegevuskava 2007-2011:

Väikeriigil ei tohi olla ääremaid

1. Säilitame väiksed maapostkontorid ja laiendame nende poolt pakutavate teenuste ringi / Igas postkontoris peab inimesel võimalik kasutada internetiühendust, mis võimaldab tasuta avalike teenuste kasutamist. /
2. Kujundame maavalitsused maakondlikeks teeninduskeskusteks, põhilised riigi teenused peavad olema maavalitsuse teenindussalis kättesaadavad / Teeme riigi ja kohalike omavalitsuste põhilised teenused kasutatavaks ka interneti vahendusel. /
3. Tagame maapiirkondades kiirabi ja päasteteenistuse kättesaadavuse.
4. Loome igale lapsele võimaluse kodu lähedal koolis käia, selleks rakendame uue kulupõhise üldhariduse rahastamismudeli.
5. Tagame võimaluse internetiühenduse kasutamiseks kogu Eestis.
6. Jatkame Tallinn-Tartu maantee ja Tallinn- Narva maantee ning teiste maanteede kaasajastamist;
7. Tagame, et kõikidesse vallakeskustesse pääseb mööda tolmuvara kattega teed / Hooldame teeääri, korrastame teeäärsed niitmata ja võsastunud ribad, et parandada maapiirkondade üldilmest ja vähendada liiklusõnnetusi /
8. Toetame Saaremaa püsiühendust ja uute Narva, Tartu ja Pärnu sildade ehitamist. / Rekonstruerime Heltermaa-Rohuküla ja Kuivastu-Virtsu sadamat. /
9. Kehtestame saarte elanikele maanteepikenduse põhimõttest lähtuvad praamipileti hinnad.
10. Tagame maaelu toetusskeemide lihtsa ja läbipaistva kasutamise / Pooldame eraldi toetusi (stardikapitali) noortalunikele.

11. Tagame konkurentsitingimuste võrdsustamiseks maaelu ja põllumajanduse toetamise, sh täiendavad siseriiklikud otsetoetused Euroopa Liidu liitumislepingus sätestatud maksimaalmääradest.
12. Moodustame ja rakendame looduskahju kindlustusfondi.
13. Arendame Euroopa Liidu tõukefondide abil põllumajandustootmisse kõrval ka maaelu kui eluviisi (elatustalude ümberkorraldamine, põllumajanduslik keskkond, metsastamine, maaparandus, külade arendamine, alternatiivse ja väikeettevõtluse arendamine jne)
14. Soodustame mahetootmist ja mahetoodete turustamist ning bioenergia lähteainete tootmist.
15. Töötame välja talu õiguslikku staatust reguleeriva seadusandluse (nt asendustalunikud)
16. Ei toeta põllumajandusliku diislikütuse aktsiisi tõusu ja ei kehtesta aktsiisimaksu biomassist (nt raps) toodetud kütustele.
17. Soodustame hoiu-laenuühistute süsteemi laienemist maal, et pakkuda kohalikule väikeettevõtlusele pankadest soodsamaid laenuvõimalusi ja elanikele tulusamaid tingimusi säästetud raha hoiustamiseks.

Võim kodukohta:

1. Tugevdame kohaliku omavalitsuse tulubaasi: tõstame kohalikule omavalitsusele laekuvat tulumaksu kuni 12,8%-ni ning suurendame tasakaalustatult tasandusfondi.
2. Suurendame kohalike teede remondiks eraldatavalt raha kaks korda st 30%-ni kütuseakteysiist.
3. Loome teadus- ja arenduskeskuse, mille eesmärgiks on kohaliku omavalitsuse ja regionaalarengu küsimustega tegelemine.
4. Anname maakondlikele omavalitsusliitudele senisest paremad võimalused avalik-õiguslike funktsionidega tegelemiseks sh taastame riikliku toetuse omavalitsusliitudele vähemalt 15 miljoni krooni ulatuses aastas.
5. Toetame kohalikke omavalitsusi koolibusside käigushoidmisel, selleks loome riiklikult rahastatud koolibusside võrgu.
6. Toetame riigieelarvest kohaliku omavalitsuse haridus-, sotsiaalvaldkonna-, kultuuri- ja spordiinvesteeringuid.
7. Anname munitsipaalpolitseile täiendavaid õigusi avaliku korra ja liiklusohutuse tagamiseks ning õigusrikkumiste ennetamiseks.
8. Kiirendame omavalitsuse arenguks vajaliku maa munitsipaliseerimist.

12. Eesti huvid esikohale!

Meie välispoliitiliseks prioriteediks on Eesti riigi ja Eestis elavate inimeste huvide esindamine ja kaitsmine välismaal. Meie peamine eesmärk on säilitada Eesti iseseisvus, territoriaalne terviklikkus, põhiseaduslik kord ja Eesti rahva turvalisus. Seda aitab meil teostada aktiivne liikmelisus Euroopa Liidus ja NATO-s. Lähtudes oma rahvuslikest huvidest tuleb Eestil lisaks koostööle Euroopa Liidus ja NATO-s arendada kahepoolseid suhteid ka kolmandate riikidega.

Eestil eesmärgiks peab olema võimekus kaitsta ennast igal juhul ja ükskõik kui ülekaaluka vastase vastu. Eesti peab arendama nii iseseisvat kaitsevõimet kui ka rahvusvahelist kaitsealast koostööd. Abi teistelt saame loota siis, kui oleme selgesti väljendanud tahet ja valmisolekut ennast ise kaitsta.

Meie tegevuskava 2007-2011:

1. Teeme Eesti rahvuslikke huve selgelt silmas pidavat välispoliitikat, mille koostisosaks on eelarvamustevaba koostöö kõigi naaberriikidega ja teiste meile huvipakkuvate riikidega.
2. Eelistame ajateenistusel, rahvuslikel aadetel ja kaitsetahtel põhinevat kaasaegselt relvastatud kaitseväge.
3. Osaleme rahvusvahelistel sõjalistel missioonidel, mis ei tulene otseselt meie lepingulistest kohustustest Euroopa Liidus või NATO-s, vaid ÜRO mandaadi olemasolul.
4. Toetame tihedat välis- ja sisejulgeolekualast koostööd Euroopa Liidu ja NATO vahel.
5. Toetame aktiivselt Euroopa Liidu ühise välis- ja julgeolekupoliitika väljaarendamist.
6. Vastavalt majanduskasvule ja avarduvatele võimalustele suurendame jätk-järgult Eesti jõukohast panust maailma arenguabisse.

7. Kaitseme igal võimalikul juhul välispoliitilisel tasandil Eesti ja Eestit ümbritseva regiooni majandus- ja keskkonnahuve.
8. Toome Eesti sõdurid 2007. võidupühaks Iraagist koju.